

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ

Харківський національний університет внутрішніх справ

Сумська філія

Кафедра юридичних дисциплін

ТЕКСТ ЛЕКЦІЇ

з дисципліни «КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС»

**обов'язковий компонент освітньої програми
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти**

262 Правоохоронна діяльність

за темою: «Процесуальні строки і витрати»

Харків 2022

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 30.08.2022 № 8

СХВАЛЕНО

Вченою радою Сумської філії
ХНУВС
Протокол від 22.07.2022 № 7

ПОГОДЖЕНО

Секцією Науково-методичної ради
ХНУВС з юридичних дисциплін
Протокол від 26.08.2022 № 8

Розглянуто на засіданні кафедри юридичних дисциплін (протокол № 1 від
від 21.07.2022)

Рецензенти:

1. Суддя Сумського окружного адміністративного суду, кандидат юридичних наук Глазько С. М.;
2. Завідувач кафедри кримінального процесу та організації досудового слідства ХНУВС, доктор юридичних наук, професор Юхно О. О.

Розробники:

Викладач кафедри юридичних дисциплін Сумської філії Харківського національного університету внутрішніх справ Матус В.В.

ПЛАН ЛЕКЦІЇ

1. Поняття процесуальних строків та їх значення у кримінальному процесі
2. Класифікація строків у кримінальному процесі.
3. Порядок обчислення
4. Поняття і види процесуальних витрат

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Конституція України : прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28.06.1996 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1996. — № 30. — Ст. 141.

2. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13.04.2012 р. № 4651-VI. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4651-17> (дата звернення: 01.09.2022).

3. Про безоплатну правову допомогу [Електронний ресурс] : Закон України від 2 черв. 2011 р. // Відомості Верховної Ради України. - 2011. - № 51. - Ст. 577. -URL:<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3460-17> (дата звернення: 01.09.2022).

4. Про судовий збір [Електронний ресурс] : Закон України від 8 лип. 2011 р. // Відомості Верховної Ради України.- 2012.-№ 14.- Ст. 87.- RL:<http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/3674-17> (дата звернення: 01.09.2022).

5. Про судову експертизу [Електронний ресурс] : Закон України від 25 лют. 1994 р. // (в редакції від 06.12.2016) // Відомості Верховної Ради України.-1994.- № 28.- Ст. 232. URL:<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/ru/4038-12/ed20170803> (дата звернення: 01.09.2022).

6. Інструкція про порядок і розміри компенсації (відшкодування) витрат та виплат винагороди особам, що викликаються до органів досудового розслідування, прокуратури, суду або до органів, у провадженні яких перебувають справи про адміністративні правопорушення, та виплати державним спеціалізованим установам судової експертизи за виконання їх працівниками функцій експертів і спеціалістів: затв. постанов. Кабінету Міністрів України № 710 від 01 лип. 1996 р.). URL:<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/710-96-%D0%BF> (дата звернення: 01.09.2022).

7. Про затвердження Порядку обчислення розміру фактичних витрат закладу охорони здоров'я на стаціонарне лікування потерпілого від злочинного діяння та зарахування стягнених з винних осіб коштів до відповідного бюджету і їх використання [Електронний ресурс]: постанов. Кабінету Міністрів України від 16 лип. 1993 р. № 545. URL:<http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/545-93-%D0%BF> (дата звернення:

01.09.2022).

8. Питання оплати послуг та відшкодування витрат адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу [Електронний ресурс]: постан. Кабінету Міністрів України від 17 верес. 2014 р. № 465. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/465-2014-%D0%BF#n16>. (дата звернення: 01.09.2022).

9. Про відшкодування витрат на стаціонарне лікування особи, яка потерпіла від злочину, та судових витрат : постан. Пленуму Верховного Суду України від 07 лип. 1995 р. № 11 // Постанови Пленуму Верховного Суду України в кримінальних справах / [упоряд. В.В. Рожнова, А.С. Сизоненко, Л.Д. Удалова]. К.: ПАЛИВОДА А.В., 2010. С. 155-158.

10. Тertiшник В.М. Науково-практичний коментар Кримінального процесуального кодексу України. Вид. 15-те, доповн. і перероб. К.: Правова Єдність, 2018. 854 с.

11. Тertiшник В.М. Кримінальний процес України: підручник. 7-ме вид. доповн. і перероб. К.: Алерта, 2017. 840 с.

12. Черноусько М.В. Здійснення прокурором процесуального керівництва досудовим розслідуванням : теорія і практика: монографія, К.: Алерта, 2017. 294 с.

13. Кримінальний процес: підручник/[О.В. Капліна, О.Г. Шило, В.М. Трофименко та ін.]; за заг. ред. О.В. Капліної, О.Г. Шило. – Харків : Право, 2018. – 584 с.

14. Наказ МВС України від 20.05.2020 № 405 зареєстровано в Міністерстві юстиції України 03 червня 2020 р. за № 491/34774 «Про затвердження Положення про організацію діяльності підрозділів дізнання органів Національної поліції України» URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/RE34774.html. (дата звернення: 01.09.2022).

1. ПОНЯТТЯ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ СТРОКІВ ТА ЇХ ЗНАЧЕННЯ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Процесуальні строки в кримінальному процесі є різновидом правових засобів, спрямованих на забезпечення правильного здійснення по кожному кримінальному провадженню визначених законом завдань, тобто різновидом процесуальних гарантій. Цей висновок має принципове значення для правильного розуміння і застосування кожної норми закону, яка містить вимогу про дотримання визначеного строку.

Встановлені в законі строки, як і інші процесуальні гарантії мають багатосторонній характер і залежно від того, в якому аспекті їх розглядати можуть бути віднесені до того чи іншого виду гарантій. Наприклад, строки, спрямовані на забезпечення швидкості вирішення кримінального провадження можна розглядати як гарантії прав та законних інтересів обвинуваченого, потерпілого та інших учасників процесу.

Строки оскарження процесуальних рішень, дій чи бездіяльності суду, слідчого судді, прокурора, слідчого у встановлені законом строки також спрямоване на забезпечення не тільки законних прав та інтересів заінтересованої особи, а й на додержання у кримінальному провадженні основних засад кримінального провадження: законності, рівності перед законом і судом; заборони двічі притягувати до кримінальної відповідальності за одне і те саме правопорушення, тощо.

Процесуальний строк обов'язково пов'язаний з якою-небудь процесуальною дією або сукупністю дій (іноді утримання від них). Це пояснюється тим, що строки в кримінальному процесі застосовуються не інакше як засіб регулювання процесуальних відносин, що складаються з окремих дій (утримання від дій) осіб, які беруть участь у кримінальному провадженні. В більшості випадків вимога щодо додержання строків визначається одночасно з вимогою про здійснення дії. У кожному конкретному випадку важливо точно усвідомити, маємо ми справу зі строком виконання обов'язку чи зі строком здійснення права, оскільки їх недотримання спричиняє різні правові наслідки. Закінчення строків реалізації права призводить до втрати можливості з боку носія цього права ним скористатися. Чим більш важливим є дане процесуальне право, тим важливішим є і значення строку. У разі пропуску такого строку з поважних причин він може бути поновлений у встановленому порядку з відновленням і втраченої у зв'язку із закінченням строку можливості реалізувати право.

Закінчення строку виконання обов'язку не спричиняє його припинення. Обов'язкова дія повинна бути виконана і після закінчення строку. Пропуск строку виконання обов'язку, на відміну від пропуску строку реалізації права, спричиняє застосування до осіб, що пропустили строк, дисциплінарних стягнень, заходів забезпечення кримінального провадження.

Необхідно зазначити, що строками визначаються часові межі існування правовідносин у кримінальному процесі, в їх межах повинно відбутися здійснення прав і виконання обов'язків учасниками кримінального провадження. Правові норми встановлюють не тільки “що” і “як” потрібно зробити, але і “в які строки”. Отже, процесуальні строки, як правило, є обов'язковим елементом поведінки відповідного учасника кримінального провадження і виступають як один з показників правомірності юридичної діяльності учасників провадження.

Отже, під процесуальним строком у найширшому значенні розуміється встановлений законом, підзаконним нормативним актом або рішенням уповноваженої на те посадової особи час для виконання суб'єктами кримінально-процесуальних відносин певних процесуальних дій (іноді утримання від них) або прийняття процесуальних рішень.

Статтею 113 КПК України визначено, що процесуальні строки – це

встановлені законом, прокурором або судом проміжки часу, у межах яких учасники кримінального провадження зобов'язані (мають право) приймати процесуальні рішення чи вчиняти процесуальні дії.

У кримінальному процесі не всі процесуальні дії регламентовані за допомогою строків. Надмірне регулювання процесу строками перешкоджатиме здійсненню стороною обвинувачення і судом своїх функцій. Ці міркування обумовили раціональне використання в кримінальному процесі такого правового засобу, яким є процесуальний строк. Закон не обмежує тривалість часу провадження більшості слідчих дій (обшуку, виїмки тощо), в деяких випадках передбачаються альтернативні строки (клопотання про тимчасове обмеження у користуванні спеціальним правом розглядається слідчим суддею не пізніше трьох днів з дня його надходження до суду) та строки умовні, тобто ті, які не є категоричними та можуть бути продовжені при визначених умовах у встановленому законом порядку (строки заходів забезпечення кримінального провадження, строки досудового розслідування).

У переважній більшості випадків у законі позначається початок і точна тривалість строку. При застосуванні норм, що встановлюють строки, у яких позначено лише початок, виникає необхідність точно визначити їх закінчення. Момент закінчення таких строків вираховується за спеціальними правилами, що іменуються правилами обчислення строків, які ми розглянемо згодом.

У кримінальному процесуальному праві є багато норм, які за своєю, спрямованістю і юридичною природою близькі до норм, що встановлюють строки. Йдеться про норми закону, що містять вимогу негайного здійснення тієї чи іншої дії, передбаченої законом. Вимога „негайності” є більш жорсткою, порівняно зі строком, умовою здійснення визначеної процесуальної дії. Наприклад, ухвала про арешт майна виконується слідчим, прокурором негайно (ст. 175 КПК), орган внутрішніх справ повинен негайно поставити на облік особу, щодо якої застосовано запобіжний захід у вигляді домашнього арешту, і повідомити про це слідчому або суду, якщо запобіжний захід застосовано під час судового провадження (ст. 181 КПК) та ін. Такі вимоги закону і об'єднує із строками те, що вони обмежують часом здійснення тієї чи іншої процесуальної дії. Відмінність їх від строків полягає в тому, що вони встановлюють визначений період часу і потребують мінімальної перерви в часі між різними процесуальними діями. Ця відмінність не перешкоджає розглядати вимоги негайного здійснення тих чи інших дій як однорідні процесуальні строки.

Не можна недооцінювати значення строків у кримінальному процесі. Будь-який строк, незалежно від способу його встановлення, призначення та тривалості, має велике значення. Перш за все, строки є найважливішим засобом, що слугує для стійкості права взагалі і впорядкуванню суспільних відносин, без якого практично неможливо уявити жодного нормативного акту, якою б юридичною силою він не був наділений. Встановлення в законі

порядку обчислення, продовження і поновлення строків обумовлюється необхідністю досягнення завдань кримінального провадження та забезпечення законних інтересів і прав його учасників.

Значення процесуальних строків полягає в тому, що вони є гарантією кримінального процесу, необхідним організаційним заходом, що забезпечує оперативність та ефективність розслідування.

3. КЛАСИФІКАЦІЯ СТРОКІВ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ. ПОРЯДОК ОБЧИСЛЕННЯ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ СТРОКІВ

Правовий строк існує в багатьох своїх різновидах, характер яких залежить від мети встановлення строку, його функцій, порядку регулювання відносин, яких він стосується і на які він має вплив. У найбільш загальному вигляді відобразити сутнісні подібності та відмінності будь-яких правових строків між собою та систематизувати накопичені знання про них дозволяє класифікація. В основі вибору тієї чи іншої класифікації лежать спеціальні критерії (підстави), згідно з якими об'єкти, які вивчаються, розподіляються на однорідні класи явищ, що об'єднуються в одне ціле конкретними специфічними рисами.

Класифікація строків у кримінальному процесі:

- залежно від того, ким встановлюються ті чи інші строки (строки, передбачені в Конституції України, а також в міжнародних правових документах, ратифікованих Україною; строки, які встановлені КПК України та іншими підзаконними нормативно-правовими актами, що регулюють кримінальне провадження; строки, визначенні у рішеннях правозастосовувача);

- за належністю до регулювання провадження на окремих стадіях кримінального провадження (процесуальні строки, які регулюють правовідносини під час досудового провадження; в стадіях судового провадження; строки, дія яких розповсюджується одночасно на різні стадії кримінального провадження);

- залежно від способу виконання завдань кримінального судочинства (діловодні та процесуальні);

- в залежності від функціонального призначення строків у кримінальному процесі (строки, які гарантують права і законні інтереси учасників кримінального провадження; строки, які гарантують швидкість проведення кримінального провадження; строки, які гарантують здійснення прокурорського нагляду та судового контролю за дотриманням законів у кримінальному провадженні);

- в залежності від того, кому адресовані строки (строки, що стосуються діяльності державних органів, які здійснюють провадження; строки, щодо діяльності інших учасників провадження);

- за цілями, для яких встановлені строки; за характером їх дій і правовими наслідками, які настають у зв'язку із закінченням того чи іншого строку (строки здійснення слідчих (розшукових), негласних слідчих (розшукових), судових та інших процесуальних дій; строки прийняття процесуальних рішень; строки застосування заходів забезпечення кримінального провадження; строки подання учасниками кримінально-процесуальної діяльності клопотань, скарг, заяв);

- за визначеністю строків (абсолютно визначені; відносно визначені; невизначені; альтернативні (загальні та виключні);

- за юридичним значенням (процесуальні строки, строки давності та строки примусової дії);

- за правовими наслідками закінчення строків у кримінальному провадженні (обмежуючі в часі дії, вчинення яких залежить від волі суб'єкта і які є його правом; обмежуючі в часі вчинення обов'язкових процесуальних дій; обмежуючі триваючі дії);

- відповідно до загальноприйнятого в теорії права поділу строків за юридичними наслідками (правовстановлюючі (правостворюючі); правозмінюючі та правоприпиняючі (правообмежуючі).

Такий розподіл встановлених кримінально-процесуальним законом строків, на нашу думку, найбільш точно відображає їх юридичну природу.

3. Процесуальні строки. Порядок їх обчислення.

Сьогодні органи і посадові особи, які безпосередньо здійснюють кримінальне провадження, працюють в умовах великого навантаження, у зв'язку з чим у практичній діяльності при розслідуванні та судовому провадженні виникає чимало питань, що стосуються порядку обчислення процесуальних строків.

Слід наголосити, що процесуальний строк обов'язково пов'язаний із вчиненням певної процесуальної дії або дій, тобто строки в кримінальному судочинстві є засобом регулювання процесуальних відносин між учасниками кримінального провадження. Тому в більшості випадків вимога про додержання строків формулюється одночасно з вимогою про вчинення певної процесуальної дії.

Питання обчислення і поновлення процесуальних строків спричиняють на практиці певні труднощі. Суворе дотримання строків у кримінальному провадженні неможливе без чіткого знання правил їх обчислення. Для правильного обчислення строку важливого значення набувають приписи правових норм, які стосуються визначення початкового моменту перебігу строку, обставин, що впливають на його перебіг і встановлення моменту його закінчення.

Приписи КПК України про строки регламентують тривалість строків, порядок їх обчислення та наслідки закінчення строків. У кримінальному процесуальному законодавстві України строки встановлюються, продовжуються й поновлюються.

Правила обчислення процесуальних строків передбачені ст. 115 КПК України.

Ці правила диференціюються залежно від величин, якими вони обчислюються. Такими розмірами відліку, як прямо зазначено в законі, є години, дні і місяці. Але, як відомо, тривалість процесуальних строків встановлюється не лише зазначеними величинами, але і роками (ст. 289 ч.1; ст. 539 ч.6 КПК України). У зв'язку з цим при обчисленні строків необхідно строки у роках перекладати на місяці. Крім цього, законодавець використовує терміни «дні» і «доба» як синоніми, тобто доба за тривалістю дорівнює дню. Інші варіанти переведення процесуальних строків (годин у дні, дні у місяці) є неприпустимими.

Таким чином, строки, встановлені КПК України, обчислюються годинами, днями і місяцями.

Початок відліку (початок обчислення) процесуального строку визначається відповідно до правила «від дня до дня», а не «від моменту до моменту», згідно з яким при обчисленні строків не беруться до уваги той день і та година, від яких починається строк. При обчисленні строку годинами строк закінчується у відповідну хвилину останньої години. Наприклад, якщо затримання особи відбулося 1 травня о 14 годині 45 хвилин, то обчислюватися воно буде починаючи з 14 години того ж дня (строк затримання не може перевищувати 72 годин).

При обчисленні строку днями строк закінчується о двадцять четвертій годині останнього дня строку. Наприклад, якщо до слідчого надійшло клопотання сторони захисту о 9 годині 5 травня, обчислення триденного строку на його розгляд і прийняття рішення почнеться з 00 годин 6 травня.

При обчисленні строків місяцями строк закінчується у відповідне число останнього місяця. Якщо закінчення строку, який обчислюється місяцями, припадає на той місяць, який не має відповідного числа, то строк закінчується в останній день цього місяця. Наприклад, заява про перегляд судового рішення за нововиявленими обставинами розглядається судом протягом двох місяців після її надходження. Так, якщо така заява надійшла 30 грудня, то строк її розгляду сплине 28 лютого.

При визначенні початку обчислення строку важливо точно знати момент, з якого починається його перебіг. Не викликає труднощів визначення його тоді, коли він прямо зазначений у законі. У тих випадках, коли початок перебігу строку не позначено, ним слід вважати момент учинення тієї процесуальної дії або настання події, що спричиняє виникнення відповідного процесуального обов'язку, для виконання якого і встановлюється даний строк.

При обчисленні строків днями та місяцями не береться до уваги той день, від якого починається строк, за винятком строків тримання під вартою, проведення стаціонарної психіатричної експертизи, до яких зараховується неробочий час та які обчислюються з моменту фактичного затримання, взяття під варту чи поміщення до відповідного медичного закладу.

Якщо відповідну дію належить вчинити в суді або в органах досудового розслідування, то строк закінчується у встановлений час закінчення робочого дня в цих установах.

Процесуальні дії мають виконуватися у встановлені цим Кодексом строки. Строк не вважається пропущеним, якщо скаргу або інший документ здано до закінчення строку на пошту або передано особі, уповноваженій їх прийняти, а для осіб, які тримаються під вартою або перебувають у медичному чи психіатричному стаціонарі, спеціальній навчально-виховній установі, - якщо скаргу або інший документ подано службовій особі відповідної установи до закінчення строку.

Процесуальні дії мають виконуватися у встановлені КПК України строки. Строк не вважається пропущеним, коли скаргу або інший документ здано до закінчення строку на пошту або передано особі, уповноваженій їх прийняти, а для осіб, які тримаються під вартою, або перебувають у медичному чи психіатричному стаціонарі, спеціальній навчально-виховній установі, коли скаргу або інший документ подано службовій особі відповідної установи до закінчення строку.

Пропущений із поважних причин строк повинен бути поновлений за клопотанням заінтересованої особи ухвалою слідчого судді, суду.

Поважні причини можна поділити на три групи: 1) причини об'єктивного характеру (наприклад, стихійне лихо); 2) причини суб'єктивного характеру (наприклад, відрядження, хвороба); 3) невиконання посадовою особою, яка веде процес, своїх обов'язків, що унеможливило або затруднило реалізацію у встановлений законом строк учасником процесу свого права (наприклад, невручення або несвоєчасне вручення копії рішення, яке може бути оскаржене). Але будь-яку із вказаних учасником процесу причину у клопотанні слід розглядати в кожному випадку, так як поважність причини – поняття оціночне.

Ухвала слідчого судді, суду про поновлення чи відмову в поновленні процесуального строку може бути оскаржена в порядку, передбаченому КПК України. Подання клопотання заінтересованою особою про поновлення пропущеного строку не припиняє виконання рішення, оскарженого з пропуском строку.

4. ПОНЯТТЯ І ВИДИ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ ВИТРАТ

Під процесуальними витратами розуміють витрати на

забезпечення кримінального провадження, відшкодування яких покладається на певних його учасників та на державу.

Провадження у кримінальній справі потребує значних матеріальних витрат, більшу частину з яких держава бере на себе, іншу частину відшкодовують певні учасники провадження.

При віднесенні тих чи інших витрат до процесуальних варто виходити з правової сутності даного процесуального інституту. Стягнення процесуальних витрат – не є додатковим заходом покарання. Не є воно і цивільно-правовим заходом, оскільки стягнення витрат відбувається не за договором чи цивільно-правовим зобов'язанням. Наприклад, шкода, завдана кримінальним правопорушенням або іншим суспільно небезпечним діянням, може бути стягнута судовим рішенням за результатами розгляду цивільного позову в кримінальному провадженні. У кримінальному провадженні витрати, що належать до процесуальних, стягуються не тільки без відома, а й часто навіть всупереч бажанню обвинуваченого, при стягненні суд керується кримінально-процесуальними нормами, а не цивільними (правовими чи процесуальними). У цьому, зокрема, виявляється характер кримінально-процесуальних відносин як одного з видів владних відносин.

Нарешті, слід враховувати і безпосередню причину їх виникнення: процесуальні витрати виникають у результаті здійснення кримінального провадження, а не в результаті правопорушення. Правопорушення ж є загальною причиною виникнення самого провадження, але не може розглядатися як безпосередня причина витрат. Розходження в підставах (безпосередніх причинах) виникнення витрат визначає відмінність процесуальних витрат від інших сум, що підлягають стягненню з обвинуваченого (підозрюваного).

Процесуальні витрати – це юридичне поняття, межі якого встановлюються кримінальним процесуальним правом. Віднесення до них витрат, пов'язаних з кримінальним провадженням, але не передбачених статтями 118-123 КПК, недопустимо.

Стаття 118 КПК України передбачає, що процесуальні витрати складаються із:

- 1) витрат на правову допомогу;
- 2) витрат, пов'язаних із прибуттям до місця досудового розслідування або судового провадження;
- 3) витрат, пов'язаних із залученням потерпілих, свідків, спеціалістів, перекладачів та експертів;
- 4) витрат, пов'язаних із зберіганням і пересиланням речей і документів.

Стаття 119 КПК України передбачає, що суд, враховуючи майновий стан особи (обвинуваченого, потерпілого), за власною ініціативою або за її клопотанням має право своєю ухвалою зменшити

розмір належних до оплати процесуальних витрат чи звільнити від їх оплати повністю або частково, чи відстрочити або розстрочити сплату процесуальних витрат на визначений строк.

Якщо оплату процесуальних витрат відстрочено або розстрочено до ухвалення судового рішення, витрати розподіляються відповідно до судового рішення.

У разі зменшення розміру належних до оплати процесуальних витрат чи звільнення від їх оплати повністю або частково відповідні витрати компенсуються за рахунок коштів Державного бюджету України в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Витрати на правову допомогу (ст. 120 КПК)

Витрати, пов'язані з оплатою допомоги захисника, несе підозрюваний, обвинувачений.

Витрати, пов'язані з оплатою допомоги представника потерпілого, цивільного позивача та цивільного відповідача, які надають правову допомогу за договором, несе відповідно потерпілий, цивільний позивач, цивільний відповідач, юридична особа, щодо якої здійснюється провадження.

Допомога захисника, залученого для здійснення захисту за призначенням у випадках, передбачених КПК України та/або законом, що регулює надання безоплатної правової допомоги, надається за рахунок коштів Державного бюджету України і є безоплатною для підозрюваного, обвинуваченого. Граничний розмір компенсації витрат на правову допомогу встановлюється законодавством.

Витрати, пов'язані із прибуттям до місця досудового розслідування або судового провадження (ст. 121 КПК)

Витрати, пов'язані із прибуттям до місця досудового розслідування або судового провадження, - це витрати обвинуваченого, підозрюваного, до якого не застосовано запобіжний захід у вигляді тримання під вартою, його захисника, представника потерпілого, пов'язані з переїздом до іншого населеного пункту, найманням житла, виплатою добових (у разі переїзду до іншого населеного пункту), а також втрачений заробіток чи витрати у зв'язку із відривом від звичайних занять.

Компенсація за втрачений заробіток обчислюється пропорційно від розміру середньомісячного заробітку, а компенсація за відрив від звичайних занять - пропорційно від розміру мінімальної заробітної плати.

Витрати, пов'язані із прибуттям до місця досудового розслідування або судового провадження підозрюваного, обвинуваченого, він несе самостійно.

Витрати, пов'язані із прибуттям до місця досудового

розслідування або судового провадження захисника, несе підозрюваний, обвинувачений.

Витрати, пов'язані із прибуттям до місця досудового розслідування або судового провадження представника, несе особа, яку він представляє.

Граничний розмір компенсації за судовим рішенням витрат, пов'язаних із прибуттям до місця досудового розслідування або судового провадження, встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Витрати, пов'язані із залученням потерпілих, свідків, спеціалістів, перекладачів та експертів (ст. 122 КПК)

Витрати, пов'язані із залученням свідків, спеціалістів, перекладачів та експертів, несе сторона кримінального провадження, яка заявила клопотання про виклик свідків, залучила спеціаліста, перекладача чи експерта, крім випадків, встановлених цим Кодексом.

Витрати, пов'язані із участю потерпілих у кримінальному провадженні, залученням та участю перекладачів для перекладу показань підозрюваного, обвинуваченого, потерпілого, цивільного позивача та цивільного відповідача, здійснюються за рахунок коштів Державного бюджету України в порядку, передбаченому Кабінетом Міністрів України. Залучення стороною обвинувачення експертів спеціалізованих державних установ, а також проведення експертизи за дорученням слідчого судді або суду здійснюється за рахунок коштів, які цільовим призначенням виділяються цим установам з Державного бюджету України.

Потерпілим, цивільним позивачам, свідкам оплачуються проїзд, наймання житла та добові (у разі переїзду до іншого населеного пункту), а також компенсація за втрачений заробіток чи відрив від звичайних занять.

Компенсація за втрачений заробіток обчислюється пропорційно від розміру середньомісячного заробітку, а компенсація за відрив від звичайних занять - пропорційно від розміру мінімальної заробітної плати.

Експертам, спеціалістам, перекладачам оплачуються проїзд, а також добові в разі переїзду до іншого населеного пункту. Експертам, спеціалістам і перекладачам повинна бути сплачена винагорода за виконану роботу, якщо це не є їх службовим обов'язком.

Граничний розмір компенсації витрат, пов'язаних із залученням потерпілих, свідків, спеціалістів та експертів, встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Витрати, пов'язані із зберіганням і пересиланням речей і документів (ст. 123 КПК України)

Витрати, пов'язані із зберіганням і пересиланням речей і документів, здійснюються за рахунок Державного бюджету України в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Граничний розмір витрат, пов'язаних із зберіганням і пересиланням речей і документів, встановлюється Кабінетом Міністрів України.

У разі ухвалення обвинувального вироку суд стягує з обвинуваченого на користь потерпілого всі здійснені ним документально підтверджені процесуальні витрати. За відсутності в обвинуваченого коштів, достатніх для відшкодування зазначених витрат, вони компенсуються потерпілому за рахунок Державного бюджету України у випадках та в порядку, передбачених законом для компенсації шкоди, завданої кримінальним правопорушенням.

У разі ухвалення обвинувального вироку суд стягує з обвинуваченого на користь держави документально підтверджені витрати на залучення експерта.

Якщо суд апеляційної чи касаційної інстанції, не приймаючи рішення про новий судовий розгляд, змінить судове рішення або ухвалить нове, він відповідно змінює розподіл процесуальних витрат.

Суд за клопотанням осіб має право визначити грошовий розмір процесуальних витрат, які повинні бути їм компенсовані. Суд вирішує питання щодо процесуальних витрат у вирoku суду або ухвалою.

Сторони кримінального провадження, свідки, експерти, спеціалісти, перекладачі мають право оскаржити судові рішення щодо процесуальних витрат, якщо це стосується їхніх інтересів.